

יום שלישי 23 בספטמבר 2008

יום בריאות הלב 2008

עלייה משמעותית במספר התקפי הלב החוזרים בקרב ישראלים שלא נטלו את התרופות הבסיסיות

**חשיבות האבחנה המוקדמת, הקריאה לעזרה והפינוי באמצעות אמבולנס
קיצור משך הזמן באמצעות טלרפואה**

לרגל יום בריאות הלב אשר יצוין בישראל ובעולם ב - 28 בספטמבר במסגרת קמפיין ציבורי, הנערך ביוזמת האיגוד הקרדיולוגי בישראל ובאדיבות שחל טלרפואה, מדווח האיגוד על נתונים חדשים ודרמטיים. הנתונים נאספו במסגרת סקר ה - ACSIS (Acute Coronary Syndromes Survey Israel) הנערך במהלך השנה בכל המחלקות הקרדיולוגיות במרכזים הרפואיים ברחבי הארץ.

במסגרת הסקר מדווח האיגוד, על פערים דרמטיים ומשמעותיים בין ההמלצות הרפואיות לאחר התקף לב לבין ישומן בפועל, דבר המגביר מאוד את הסיכון להתקף לב חוזר. לצד נתון אופטימי העולה מהסקר אשר מצביע על ירידה בתמותה מהתקפי לב בעשור האחרון, בולטת עלייה מדאיגה ביותר של התקפי לב חוזרים בקרב ישראלים שלא נטלו את התרופות הבסיסיות אותן קיבלו להמשך טיפול לאחר ההתקף הראשון.

פערים דרמטיים

כך לדוגמה על פי הסקר של האיגוד הקרדיולוגי, בעוד ש **94% מהחולים** המשתחררים מהיחידות לטיפול נמרץ לאחר אוטם שריר הלב, קיבלו המלצה להמשך טיפול בסטטינים להורדת הכולסטרול הרי שמקרב החולים המתקבלים עם התקף שני מתברר כי רק **68% לקחו** את התרופה בפועל עד לאירוע לב החוזר. טיפול באספירין הומלץ ל **99% מהחולים** שהשתחררו לאחר אוטם ראשון אך רק **77% מהחולים** שהגיעו עם אוטם חוזר לקחו את התרופה בפועל. הבעיה חוזרת על עצמה בכל התרופות החיוניות לחולים לאחר התקף לב ואף לגבי חוסמי בטא שהם **83% חולים מול 54% בפועל** ולגבי מעכבי האנזים ACE **76% חולים לעומת 54% בפועל בלבד**.

מסתבר כי על אף שכל אחת מהתרופות הללו הוכיחה את עצמה במחקרים גדולים כמפחיתה את התמותה ואת הסיכון לאוטם חוזר במהלך השנים שלאחר התקף לב, חולים רבים אינם מקבלים בפועל את התרופות מצילות החיים הללו, שכולן מצויות בסל הבריאות. עובדה זו מטרידה מאד את האיגוד הקרדיולוגי בישראל ומצביעה על כך שניתן היה למנוע התקפי לב רבים על ידי שיפור היענות החולים לטיפולים בסיסיים אלה.

פרופ' בזיל לואיס, נשיא האיגוד הקרדיולוגי בישראל ומנהל המערך הקרדיולוגי, במרכז הרפואי כרמל, בחיפה, אמר היום כי: "יתכן מאוד שהקפדה על המשך הטיפול לאחר השחרור מבית החולים הייתה חוסכת התקף לב שני אצל רבים מהישראלים. לצד שיפור משמעותי באמצעי הטיפול היכולים למנוע תמותה מהתקפי לב, קיימת האפשרות להפחית באופן משמעותי את הסיכון להתקף לב נוסף על ידי שימוש קבוע במספר תרופות שהוכחו כמצילות חיים. רובם המכריע של החולים מקבלים המלצות להמשך טיפול בתרופות אלו אולם חלק גדול מהם לא קיבלו את התרופות"

פרופ' דורון זגר, מזכ"ל האיגוד הקרדיולוגי, בישראל ומנהל יחידת טיפול נמרץ לב במערך הקרדיולוגי בבית החולים סורוקה בבאר שבע, הסביר כי: "ככל הנראה הפער האדיר בין ההמלצות לבין היישום שלהן נובע ממספר

גורמים, מודעות לא מספקת של החולים ותחושתם המוטעית כי כאשר הם מרגישים בטוב אין עוד צורך בטיפול, מחיר התרופות, מודעות לא מספיקה בקרב הרופאים, או אולי כל הגורמים גם יחד".

ירידה דרמטית בתמותה

סקר ה- ACSIS החדש שממצאיו הראשוניים התקבלו זה עתה, מראה על שמירת ההישג של ירידה דרמטית בתמותה מהתקפי לב שחלה בישראל משך פחות מעשור. התמותה כעבור חודש לאחר התקף עמדה בשנת 2000 על 10.4% ואילו עת היא עומדת על כ-4% בלבד. חשוב לזכור שמדובר בסיבת מוות מרכזית הרי שנבין שחיהם של אלפי ישראלים ניצלו הודות להתקדמות הרבה שחלה בטיפול בהתקפי לב בשנים האחרונות. יחד עם זאת, אין מדובר בעדויות ברורות לכך ששיעור התקפי הלב נמצא בירידה כך שיש צורך חיוני להמשיך במאמצים שמטרתם למנוע את התקפי הלב, דבר שניתן להשיגו במקרים רבים על ידי הימנעות מעישון, תזונה נכונה, פעילות גופנית ושמירה על שומני דם תקינים.

כ-15 ישראלים ביום אינם זוכים להגיע לבתי החולים

על פי נתוני האיגוד הקרדיולוגי בישראל אוטם שריר הלב הוא אחד מגורמי המוות העיקריים בישראל ובעולם, מדי שעה מגיעים לבתי החולים כ-2 ישראלים, עקב אוטם חריף בשריר הלב, מדובר בכ-50 חולים ליום, המהווים רק את קצה הקרחון, כיוון שעוד כ-15 ישראלים ביום, אינם זוכים כלל להגיע לבתי החולים ומתים מוות פתאומי עוד לפני שהגיעה אליהם עזרה.

הסימנים העיקריים של התקף לב

אחד מאתגרי המודעות הגדולים ביותר של האיגוד הקרדיולוגי הוא הצורך לקצר את הזמן הנדרש לחולים רבים, על מנת להבין שהם לוקים בהתקף לב ועליהם לפנות עזרה. הסימנים העיקריים של התקף לב הם כאב עז בחזה, המקרין לעתים קרובות לזרוע השמאלית, לצוואר, ללסת, לגב או לבטן העליונה. תלונות שכיחות נוספות הן של קוצר נשימה פתאומי, חולשה קשה, התעלפות, בחילה והקאה.

חשיבות האבחנה המוקדמת, הקריאה לעזרה והפינוי באמצעות אמבולנס

האיגוד הקרדיולוגי מדגיש את החשיבות המכרעת של האבחנה המוקדמת במקרה של התקף לב. אבחנה מוקדמת יכולה למנוע מקרי מוות רבים ולהקטין את הנזק לשריר הלב. הדבר הנכון לעשותו עם הופעת סימני התקף הוא קריאה מיידית לעזרה. הדרך הטובה ביותר להגיע לבית החולים היא באמצעות אמבולנס. חולים הסובלים מהתקף לב המגיעים לבית החולים באמבולנס סיכוייהם לשרוד טובים יותר ממי שמגיע בכוחות עצמו ועל כן בכל מקרה של חשד להתקף לב יש חשיבות עליונה לכך שאמבולנס המצויד למתן מכת חשמל יגיע לחולה במהירות הרבה ביותר.

קיצור משך הזמן באמצעות טלרפואה

אחת הדרכים היעילות ביותר להגיע לאבחנה מהירה ולקצר את משך הזמן עד למתן טיפול יעיל היא הטכנולוגיה של טלרפואה. טכנולוגיה זו מאפשרת העברת תרשימי א.ק.ג. מבית המטופל למוקד רפואי בו מוכר ומזוהה המנוי. כך נחסך זמן יקר ומתאפשרת הפנייה של עזרה מיידית לאלו הזקוקים לכך. יתרה מזו, אבחנה מדויקת של התקף לב הנעשית עוד בבית החולה מאפשרת לבית החולים, המקבל התרעה על כך, להיערך לקבלת החולה ובכך לאפשר טיפול מהיר ביותר עם הגעת החולה ללא צורך בהשהיה מיותרת בחדר המיון או ביחידה לטיפול נמרץ.

קמפיין הסברה ציבורי לקראת יום בריאות הלב

הנתונים החדשים מתפרסמים כאמור, לרגל קמפיין ציבורי לקראת יום בריאות הלב, אשר יצוין ב-28 בספטמבר ביוזמת האיגוד הקרדיולוגי בישראל ובאדיבות שחל טלרפואה. הקמפיין כולל פעילות יחסי ציבור ופרסום בכלי התקשורת

במטרה להעלות על סדר היום הציבורי נושאים הקשורים לבריאות הלב ולהגביר את המודעות בקרב הציבור הרחב למחלות לב בכלל ולהתקפי לב בפרט. במסגרת הקמפיין מועברים מסרים לציבור, אשר מתמקדים בתסמינים להתקפי לב, בהגברת המודעות לגורם הזמן באוטם שריר הלב ובחשיבות הפניה המוקדמת לעזרה, חשיבות הא.ק.ג המלא, בדיקת א.ק.ג ביתית הניתנת לביצוע מכל מקום, דרכי המניעה של גורמי הסיכון למחלות לב, הפחתת כולסטרול והפסקת עישון, כיצד יכול הדפיברילטור המושתל להציל חיים ולמנוע מוות מדום לב הפוגע באדם אחד בישראל בשעה וגורם למותם של כ – 8,000 ישראלים בשנה ומהם הקשיים אותם נאלצים החולים לעבור כדי לקבלו, זכויות החולה לאחר אירוע לב ויתרונות הטלרפואה, המאפשרת אבחון וטיפול מרחוק.

מכתב לנשיא המדינה - לגבש תכנית לאומית

לקראת יום הלב פנה האיגוד הקרדיולוגי בישראל, במכתב לנשיא המדינה, שמעון פרס, בקריאה להצטרף ולסייע לקרדיולוגים במאבק במחלות הלב וכלי הדם. "מדובר בגורם המוות העיקרי בישראל ובעולם המערבי וכי מידי שעה לוקה אדם אחד בישראל בדום לב ומדי שנה מתאשפזים בישראל כ – 19 אלף חולים עקב אוטם חריף בשריר הלב. מדובר במספרים המהווים את קצה הקרחון מפני שאלפי חולים נוספים הלוקים באוטם שריר הלב אינם זוכים כלל להגיע לבית החולים ומתים מוות פתאומי לפני שהגיעה אליהם עזרה. "אנו מעריכים שמדי יום מתרחשים בישראל כ - 20-10 מקרים טרגיים כאלה", כך במכתב האיגוד. על פי עמדת האיגוד הקרדיולוגי, מדינת ישראל אינה עושה די למלחמה בגורם המוות העיקרי של תושביה, על כן פונה האיגוד לנשיא בקריאה לגבש תכנית לאומית להפחתת התמותה ממחלות לב וכלי דם. אשר תכלול, תשומת לב רבה יותר למלחמה במחלות הלב וכלי דם ואף הקצאת משאבים למטרה חשובה זו. "הניסיון שהצטבר במספר מקומות בעולם מוכיח כי אכיפה יעילה של החוק למניעת עישון במקומות ציבוריים צפויה למנוע מקרים רבים של התקפי לב ותמותה מדי שנה וזאת בהשקעה מעטה יחסית", נאמר במכתב. האיגוד הקרדיולוגי מקווה כי הנשיא וממשלת ישראל ימצאו לנכון לתת את קולם למאבק חיוני זה וחתמו את המכתב במילים "אנו מקווים כי תמצא לנכון לתת את קולך למאבק חיוני זה על ידי איגרת שתקרא להגברת המלחמה במחלות הלב וכלי הדם"

קו פתוח לשאלות

לקראת יום בריאות הלב מפעיל האיגוד הקרדיולוגי מוקד טלפוני, בחיוג חינם, שמספרו 1800-53-53-53. המוקד מאויש על ידי מיטב הרופאים מכל רחבי הארץ, מספר פעמים במהלך חודש ספטמבר, במתכונת קו פתוח במטרה לענות על שאלות מקרב הציבור הרחב בנושאי הקמפיין. ביתרת הזמן יינתן במוקד מידע כללי לציבור על מחלות לב ללא תשלום.